

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ เป็นแหล่งประวัติศาสตร์เก่าแก่ มีร่องรอยของโบราณวัตถุที่มีอายุราวปีพุทธศวรรษที่ 16 โดยมีหลักฐานเป็นแท่นโยนิลิงค์ อันเป็นรูปเคารพตามความเชื่อของศาสนาฮินดู ลัทธิไสวณิกาย ที่เจริญรุ่งเรืองในสมัยขอมเรืองอำนาจ ต่อมาในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ ปรากฏชื่อ เมืองขุขันธ์ ในพงศาวดาร มีเจ้าเมืองปกครองและคงอยู่ในฐานะ“เมือง”สืบมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รวมเป็นเวลากว่าร้อยปี ก่อนจะเปลี่ยนมาเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษในปัจจุบัน

เมืองขุขันธ์เป็นเมืองเก่าแก่ จึงมีศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมการเล่นมากมาย โดยประเพณีที่ปรากฏส่วนใหญ่ มักเกิดขึ้นจากความเชื่อและความศรัทธาที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ภูตผีและบรรพบุรุษ ได้แก่ ประเพณีแซน โตนตา (ประเพณีการไหว้ผีบรรพบุรุษ) ประเพณีคักเปรี้ยแคะแจค (ประเพณีก่อเจดีย์ทรายและสงฆ์พระเดือน 5)¹ และก่อให้เกิดวัฒนธรรมการเล่นที่เกี่ยวกับพิธีกรรมขึ้น ได้แก่ การเล่นมะมวด (การรำเพื่อแก้บนภูตผีให้หายป่วยไข้) นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมการเล่นที่เกิดขึ้นเพื่อความบันเทิง ได้แก่ การเล่นอ้าย* การเล่นเจียงหรือจำเรียง** และการเล่นกันตรึม*** การเล่นทั้ง 3 ชนิดมีลักษณะคล้ายกันคือเป็นการร้องเพลงโต้ตอบเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาวและเพื่อนรำในเชิงสนุกสนาน ไม่มีท่ารำตายตัว เพราะเป็นการเล่นของชาวบ้านทั่วไป

¹ คณะกรรมการอำเภอขุขันธ์, เมืองขุขันธ์ (ศรีสะเกษ: อุบลยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป, 2548), หน้า 181

* การเล่นพื้นบ้านที่เป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างชายหญิง ใช้ภาษาเขมร ทำนองสนุกสนาน เมื่อจบแต่ละวรรคจะมีคนตรีบรรเลงให้เพื่อนรำ

** การเล่นพื้นบ้านที่เป็นการร้องกลอนสดโต้ตอบแก้กลอนกันระหว่างชายหญิง ใช้ภาษาเขมร

*** การเล่นพื้นบ้านที่มีการรำและขับร้องประกอบดนตรีทำนองสนุกสนาน โดยมีจุดเด่นคือเสียงของกลองกันตรึม ปี่อ้อ ซอ ฉิ่ง ฉาบ กรับ

นอกจากการละเล่นพื้นเมืองของชาวบ้าน เมืองขุขันธ์ก็ยังมีปรากฏการแสดงที่แตกต่างจากวัฒนธรรมการละเล่นท้องถิ่น คือ ละครรำและโขน

ละครรำและโขน เป็นการแสดงที่เจ้าเมืองนำมาจากต่างถิ่น โดยละครรำ ปรากฏในสมัยพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน(ปัญญา ขุขันธ์ชิน) เจ้าเมืองคนที่ 9 (พ.ศ. 2426) ส่วนโขน เป็นการแสดงที่พระยาบำรุงบูรประจันต์ นำมาจากกรุงเทพฯ ซึ่งการแสดงทั้ง 2 ประเภทนี้มีลักษณะการแสดงที่เป็นแบบแผนและประณีตกว่าการละเล่นพื้นเมืองทั้งในด้านท่ารำดนตรีและเครื่องแต่งกาย สำหรับการแสดงละครรำเมืองขุขันธ์ในสมัยนั้น แบ่งออกเป็น 2 สาย คือ

1. ละครรำของพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน (ปัญญา ขุขันธ์ชิน)
2. ละครรำของพระยาบำรุงบูรประจันต์ (จันดี กาญจนเสริม)

ละครรำทั้ง 2 สายมีลักษณะที่คล้ายกันในด้านลีลาการรำ การขับร้องและเจรจา หากต่างกันที่ภาษาที่ใช้ในการแสดงเพราะละครรำของพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน ได้จ้างครูละครจากเขมรมาสอน จึงมีบทร้องและเจรมาเป็นภาษาเขมร สำหรับละครรำและโขนของพระยาบำรุงบูรประจันต์ ได้จ้างครูละครจากกรุงเทพฯมาสอน จึงมีบทร้องและเจรมาเป็นภาษาไทย² นิยมแสดงในงาน โขนจุกงานสงกรานต์ และงานบวงสรวงอารักษ์กลางมิ่ง³

สำหรับสมัยพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน (ปัญญา ขุขันธ์ชิน) อยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่น ตำแหน่งเจ้าเมือง จะต้องเปลี่ยนเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้นในปี พ.ศ.2440 พระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน จึงเปลี่ยนตำแหน่งเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด อำมาตย์ตรี พระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวน ซึ่งทำให้อำนาจสิทธิขาดในฐานะเจ้าเมืองลดลง ทำให้การแสดงละครรำ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ละครเรือม”³ ที่เคยเป็นการแสดงในคุ้มเจ้าเมือง ลดบทบาทความสำคัญลง ไม่มีการฝึกหัดออกแสดงอย่างคึกคักเหมือนแต่ก่อน ยามที่ไม่มีงานการแสดง คณะละครก็จะแยกย้ายไปประกอบอาชีพทำไร่ ไถนาตามครอบครัวของตน และเมื่อมีงานจึงจะมารวมตัวกันอีกครั้ง

² สำนักงานวัฒนธรรมศรีสะเกษ, ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ,(ศรีสะเกษ:แสงอุดมการพิมพ์, 2545)หน้า 170

³ อารักษ์กลางมิ่ง เป็นภาษาเขมรท้องถิ่น แปลว่า เทพอารักษ์กลางเมือง หรือ หลักเมือง

³ สัมภาษณ์ พิศุล วรโพธิ์, ข้าราชการบำนาญ อำเภอขุขันธ์, 17 สิงหาคม 2549

หลังจาก พ.ศ. 2450 ไม่ปรากฏหลักฐานการแสดงละครรำและโขน จนกระทั่งเดือนธันวาคม ปี พ.ศ.2480 พบว่า มีการแสดงละครรำในงานเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญของจังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง สังข์ทอง มีนายบรรพต ศรีมงคล แสดงเป็นนางมณฑา และนายจอน เสนะเกตุ แสดงเป็นท้าวสามล สำหรับผู้แสดงอื่นๆไม่ปรากฏนาม ผู้แสดงส่วนใหญ่ล้วนเป็นชาวอำเภอขุขันธ์ ในปี พ.ศ.2492 มีการแสดงชุด รัตนาลักษณ์พวงมาลัย ในงานกีฬาประจำจังหวัดศรีสะเกษ โดยคณะคุณยายเสม (ไม่ทราบนามสกุล) และประมาณปี พ.ศ.2500 ก็ปรากฏการแสดงละครรำอีก ซึ่งนิยมเล่นแก้บนที่ศาลหลักเมือง อำเภอขุขันธ์⁴ คณะละครรำแก้บนนี้เป็นของคุณยายทองนาค กองทอง ซึ่งทั้งคุณยาย เสมและคุณยายทองนาค กองทอง ต่างก็เคยเป็นนางรำในสมัยพระยาขุขันธ์ภักดีศรีนครลำดวนมาก่อน ละครรำเริ่มเสื่อมความนิยมและค่อยๆสูญหายไปในปีพ.ศ. 2505 คงเหลืออยู่แต่วงปี่พาทย์ที่รับจ้างบรรเลงตามงานบวชและงานศพ เท่านั้น

ในปี พ.ศ. 2511 ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกำเกิง สุรกานต์ มีคำสั่งให้นายสม ทัดศรี นายอำเภอขุขันธ์ ส่งการแสดงเข้าร่วมในงานกาชาดและฉลองปีใหม่ประจำจังหวัดศรีสะเกษ นายอำเภอสม ทัดศรี ทราบเรื่องโขน ที่เคยมีในสมัยพระยาบำรุงบูรประจันต์ ประกอบกับเคยได้ชม และเกิดความประทับใจในการแสดงโขนที่กรุงเทพฯ จึงเรียกประชุมคณะกรรมการ ข้าราชการระดับสูงและครูใหญ่ของโรงเรียนต่างๆในอำเภอขุขันธ์ ให้อำเภอขุขันธ์ส่งการแสดงโขน เพื่อให้แปลกจากการแสดงพื้นบ้านทั่วไป โดยนายอำเภอสม ทัดศรีมอบหมายให้อาจารย์ศิริ ศีลาวัดณ์ หนึ่งในคณะกรรมการ ที่เป็นลูกหลานในคณะลิเกเก่า มีความสามารถในดนตรีปี่พาทย์ ค่ำกลอนและทำรำ เป็นแกนนำในการจัดการแสดงขึ้น

การแสดงโขนในครั้งนั้น ได้รับความร่วมแรงร่วมใจจากชาวอำเภอขุขันธ์ ตั้งแต่ครู ประชาบาลตลอดจนแม่ค้าทั่วไป และแบ่งการทำงานออกเป็นฝ่ายตามความถนัดของแต่ละคน โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

1. ฝ่ายการแสดง มีหน้าที่ ประดิษฐ์ท่ารำ คัดเลือกผู้แสดง ฝึกซ้อมการแสดง
2. ฝ่ายดนตรีและขับร้อง มีหน้าที่ ฝึกซ้อมดนตรี ขับร้อง ดูแลเครื่องดนตรี
3. ฝ่ายฉาก มีหน้าที่ ออกแบบฉาก จัดทำฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดง
4. ฝ่ายเครื่องแต่งกาย มีหน้าที่ ตัดเย็บเครื่องแต่งกาย ทำหัวโขน
5. ฝ่ายดูแลทั่วไป มีหน้าที่ ดูแลนักเรียน อาหาร ที่พัก

ทุกฝ่ายอยู่ในความดูแลของอาจารย์ศิริ ศีลาวัดณ์ และเรียกการแสดงครั้งนั้นว่า โขนขุขันธ์

⁴ นารถ วรโพธิ์, ผู้ช่วยกำกับการแสดงโขนขุขันธ์, 5 กรกฎาคม 2549.

โขนชูชันธ์ เป็นการแสดงที่นำเอาลักษณะการพากย์เจรจา ของโขน มาผสมกับการดำเนิน เรื่องที่รวดเร็วของละครนอก มีการรำแบบนาฏศิลป์ไทยและเลียนแบบท่าทางธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งครูสอนรำบางท่านมีพื้นฐานในการรำเล็กน้อย และบางท่านก็ศึกษาท่ารำจากรูปภาพในหนังสือ ประเภทนาฏศิลป์ศึกษาที่จัดซื้อมาจากกรุงเทพฯ

เมื่อมีการถ่ายทอดท่ารำและฝึกซ้อมจนเกิดความแม่นยำแล้ว ก็มีพิธีไหว้ครูและครอบครู โดย ผู้ที่ทำพิธีครอบคือ คุณยายทองนาค กองทอง พิธีเริ่มจากพระสวดบทพระพุทธรคุณ ประพรมน้ำพระ พุทธมนต์แก่หัวโขน ตลอดจนอุปกรรม์การแสดงและผู้แสดง จากนั้นคุณยายทองนาค กองทองจะ เริ่มทำพิธีครอบครู โดยผู้แสดงรับบทบาทเป็นตัวละครใดก็ครอบหัวโขนของตัวนั้น

สำหรับวงปีพาทย์ใช้กลุ่มนักดนตรีจากตำบลบ้านหัวเสือ อำเภอชูชันธ์ ซึ่งเป็นวงปีพาทย์ ของอาจารย์ศิริ ศิลาวัฒน์ ที่ยังคงรับแสดงตามงานทั่วไปจึงมีความชำนาญในการบรรเลง ส่วนผู้ แสดงเป็นครูและนักเรียนของ โรงเรียนในอำเภอชูชันธ์ซึ่งมีทั้งชายและหญิง เครื่องแต่งกายที่ใช้ ตลอดจนกระทั่งฉากและอุปกรณ์ประกอบการแสดงต่างๆได้ประดิษฐ์ขึ้นเองเกือบทั้งหมด ยกเว้น ฉญาของพระราม พระลักษณ์ และ หัวโขนของตัวหนุมาน สุครีพ กุมภกรรณ และทศกัณฐ์จะสั่งซื้อ จากกรุงเทพฯ

เวทีที่ใช้แสดงมีทั้งเวทียกพื้น และเวทีพื้นสนาม โดยจะแสดงบนเวทีในตอนที่ตัวละครอยู่ ในเมืองและแสดงกลางสนามเมื่อถึงตอนยกทัพต่อสู้กัน เรื่องที่แสดงคือเรื่อง รามเกียรติ์ จากบท พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) คัดเลือกมาทั้งหมด 11 ตอน ได้แก่ ตอนกำเนิดหนุมาน ตอนพาลีรบทรพี ตอนพระรามตามกวาง ตอนถวายพล ตอน หนุมานส่งสารและเผาลังกา ตอนนางลอย ตอนจองถนน ตอนศึกไมยราพณ์ ตอนสุครีพถอน ดันรัง ตอนศึกกุมภกรรณ และตอนยกรบ

การแสดงแต่ละคืนจะใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง คือ เริ่มแสดงตั้งแต่เวลา 19.00 น. จนถึง เวลา 22.00 น. และแต่ละตอนใช้ผู้แสดงราว 80-200 คน²

โขนชูชันธ์ แสดง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511-2515 การแสดงครั้งแรกเล่น 7 คืน จับเรื่องตั้งแต่ตอน กำเนิดหนุมาน พาลีรบทรพี พระรามตามกวาง ถวายพล และหนุมานเผาลังกา ได้รับความนิยมาจาก ประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้โขนชูชันธ์ได้แสดงต่ออีก 4 ปี ครั้นนายอำเภอสม ทศศรี ย้ายราชการ

² สัมภาษณ์ นครินทร์ ประเสริฐ, ผู้แสดง, 23 ตุลาคม 2549.

ไปขาดคนสนับสนุน ประกอบกับในการแสดงแต่ละครั้งต้องใช้คนจำนวนมาก มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง โขนชูชั้นจึงต้องยุติลง คงเหลือไว้แต่คำบอกเล่าที่ถ่ายทอดกันต่อมาสู่คนรุ่นหลัง

จากข้อมูลดังกล่าว ผนวกกับการที่ผู้วิจัยเคยได้ยินคำบอกเล่าเกี่ยวกับการแสดงโขนในแถบภาคอีสาน ซึ่งได้แก่ โขนชูชั้น จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า เป็นการแสดงที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมท้องถิ่น มีลักษณะเฉพาะตัว แตกต่างจากโขนทั่วไป แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถคิดแปลงการแสดงเพื่อให้เข้ากับท้องถิ่นของตน และจากการที่โขนชูชั้นไม่ได้ทำการแสดงอีกเลยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ประกอบกับผู้ที่เคยแสดงโขนชูชั้นมีอายุมากและบางส่วนก็เสียชีวิตแล้ว จึงอาจทำให้เรื่องราวของศิลปะการแสดงที่น่าภูมิใจสูญหายไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่ต้องศึกษาการแสดงโขนชูชั้น โดยศึกษาถึงความเป็นมา ลักษณะการแสดง องค์ประกอบการแสดงและกระบวนการทำรำของโขนชูชั้น เพื่อเป็นการเก็บรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้งยังเป็นองค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ทางวิชาการในด้านนาฏศิลป์ไทย อันจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษา แก่คนรุ่นหลังและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของโขนชูชั้น
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบการแสดงและวิธีการแสดงของโขนชูชั้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาองค์ประกอบและกลวิธีการแสดงของโขนชูชั้นตอน หนุมานเผาลงกา ที่จัดการแสดงในปี พ.ศ. 2511-2515 เนื่องจากผู้แสดงยังมีชีวิตอยู่และสามารถให้ข้อมูลได้ โดยผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2549

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวข้องกับโขนชูชั้น จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่

- 1.1 หอสมุดแห่งชาติ
- 1.2 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 1.3 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ
- 1.4 ห้องสมุดโรงเรียนชูชั้น

โดยมีเอกสาร หนังสือและบทความต่างๆ ดังนี้

1. บทละครพระราชนิพนธ์เรื่อง รามเกียรติ์ ในรัชกาลที่ 1

2. หนังสือตำนานอิเหนา
3. หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง วัฒนธรรม พัฒนาการ-ทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดศรีสะเกษ
4. หนังสือประวัติเมืองขุขันธ์
5. หนังสืออนุสรณ์ครบรอบ 50 ปี โรงเรียนขุขันธ์
6. หนังสือประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ
7. หนังสือประวัติศาสตร์อีสาน
8. หนังสือหมาดมาเมืองอีสาน
9. วารสารศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ “แอ่งอารยธรรมอีสาน”
10. หนังสืออีสานเมื่อวันวาน
11. หนังสือประวัติศาสตร์ท้องถิ่นศรีสะเกษ
12. หนังสือเกร็ดน่ารู้ประเทศไทย ภาคอีสาน
13. หนังสือศรีสะเกษ แดนปราสาทขอม เมืองดอกคำวน

2. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้แสดงและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดง โขนขุขันธ์ อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

1. นางนารถ วรวงค์	ผู้ช่วยจัดการแสดง	อายุ 74 ปี	เกษียณราชการ (ปี 2549)
2. นางพิกุล วรโพธิ์	ครูฝึกและผู้แสดง	อายุ 67 ปี	เกษียณราชการ (ปี 2549)
3. นายวิระพงศ์ วรโพธิ์	ครูฝึกและผู้แสดง	อายุ 79 ปี	เกษียณราชการ (ปี 2549)
4. นางชนันันท์ สุระนรากุล	ครูฝึก	อายุ 61 ปี	อาชีพธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
5. นางบรรจง ศรีอุทุมพร	ผู้แสดง	อายุ 53 ปี	อาชีพค้าขาย (ปี 2549)
6. นางวรรณณี เป้าทอง	ผู้แสดง	อายุ 56 ปี	อาชีพรับราชการ(ปี 2549)
7. นางนิตยา โภคาพันธ์	ผู้แสดง	อายุ 52 ปี	อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)
8. นางรุจิรา จันทรสชา	ผู้แสดง	อายุ 52 ปี	อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)
9. นายสุเทือน เสาศิลา	ผู้แสดง	อายุ 54 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
10.นางวรรณลักษณ์ คิวสุวรรณ	ผู้แสดง	อายุ 53 ปี	อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)
11.นางบังอร ศิริวิบูลย์	ผู้แสดง	อายุ 52 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
12.นางดารารัตน์ จันทร์พวง	ผู้แสดง	อายุ 59 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
13.นายนครินทร์ ประเสริฐ	ผู้แสดง	อายุ 61 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
14.นายสานิต ศิละวงษ์	ผู้แสดง	อายุ 54 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
15.นางนิตยา ธรรมวิเศษ	ผู้แสดง	อายุ 55 ปี	อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)
16.นายสมคิด บุญชู	ผู้แสดง	อายุ 50 ปี	อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)

17.นางหทัยรัตน์ อินทะพันธ์	ผู้แสดง	อายุ 53 ปี อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)
18. นางนิตยวัลย์ เทพแสง	ผู้แสดง	อายุ 52 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
19.นายบัญญัติ เผ่าพงศ์	คนพากย์	อายุ 68 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
20.นายกำพล คำวงษ์	นักดนตรี	อายุ 81 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
21.นายประมวล เจริญรักษ์	นักดนตรี	อายุ 79 ปี เกษียณราชการ (ปี 2549)
22.นางฉวีวรรณ เมฆกัลยา	นักร้องและนักแสดง	อายุ 61 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
23.นายเชื้อม สุวรรณเพชร	จัดทำฉาก	อายุ 65 ปี เกษียณราชการ (ปี 2549)
24.นายบรรณ มากนวล	ผู้ดูแลทั่วไป	อายุ 77 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
25.นางเครือวัลย์ คำไสย์	ผู้ชม	อายุ 47 ปี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (ปี 2549)
26.นางเย็นจิตร กุฎีรักษ์	ผู้ชม	อายุ 46 ปี อาชีพ รับราชการ (ปี 2549)

ฯลฯ

3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้เรียบเรียงและวิเคราะห์นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2 ความเป็นมาของโขนชุมชน

- 2.1 ประวัติ อำเภอ ชุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- 2.2 วัฒนธรรมการละเล่นในอำเภอ ชุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ
 - 2.2.1 การละเล่นพื้นบ้าน
 - 2.2.2 การละเล่นที่นำมาจากต่างถิ่น

2.3 ความเป็นมาของโขนชุมชน

บทที่ 3 องค์ประกอบในการจัดการแสดงโขนชุมชน

- 3.1 โอกาสและสถานที่ในการจัดการแสดง
- 3.2 เรื่องที่ใช้แสดงและบทโขน
- 3.3 ทำรำ
- 3.4 ผู้แสดง
- 3.5 การฝึกหัดและฝึกซ้อม
- 3.6 คนตรีประกอบการแสดง

- 3.7 การพากย์ เจริจา
- 3.8 เพลงร้องและเพลงหน้าพาทย์
- 3.9 เครื่องแต่งกาย
- 3.10 หัวโจน
- 3.11 ฉาก
- 3.12 เวที
- 3.13 อุปกรณ์ประกอบการแสดง
- 3.14 แสง เสียง
- 3.15 พิธีกรรม ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามปฏิบัติ

บทที่ 4 การแสดงโขนชั้นต้น ตอน หนุมานแผลงกา

- 4.1 พิธีกรรมก่อนการแสดง
- 4.2 ขั้นตอนการแสดง
 - 4.2.1 โหมโรงดนตรีปี่พาทย์
 - 4.2.2 การดำเนินเรื่อง
- 4.3 กระบวนการทำรำ
 - 4.3.1 การรำตีบท
 - 4.3.2 การรำหน้าพาทย์
 - 4.3.3 กระบวนการรับและการขึ้นลอย
- 4.4 วิเคราะห์รูปแบบการแสดงโขนชั้นต้น ตอน หนุมานแผลงกา

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการบันทึกความเป็นมาของโขนชั้นต้น
2. ได้ทราบลักษณะการแสดงของโขนชั้นต้น องค์ประกอบการแสดงและวิธีการแสดงซึ่งทำให้ทราบถึงเอกลักษณ์ของโขนชั้นต้น
3. เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้เชิงประวัติศาสตร์ทางวิชาการในด้ำนนาฏยศิลป์ไทย อันจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาแก่วงการศึกษาคือไป